

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

2018.

4. Equitable pricing of newer essential medicines for developing countries: evidence on the potential of different mechanisms. Geneva, World Health Organization, 2003

5. МОЗ працює над покращенням доступу до патентованих інноваційних препаратів. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/moz-pracjuje-nad-pokraschennjam-dostupu-do-patentovanih-innovacijnih-preparativ> (дата звернення: 17.04.2020).

ПРОБЛЕМИ РОЗГЛЯДУ СУДАМИ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Логвиненко М. І.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Справи, пов'язані з захистом прав інтелектуальної власності, як правило, розглядаються судами загальної юрисдикції в рамках цивільного судочинства. Незважаючи на постійне реформування судової системи, залишаються актуальними проблеми, пов'язані з розглядом таких справ. Однією з них є перезавантаження суддів великою кількістю справ з різними сферами процесуального провадження. До цілей реформування судової гілки належить й вирішення цього питання.

29 вересня 2017 року в рамках судової реформи був утворений Вищий суд з питань інтелектуальної власності. Він покликаний здійснювати розгляд справ як господарський суд першої та апеляційної інстанції. Чинним Господарським процесуальним кодексом України (далі – ГПК України) визначена юрисдикція Вищого суду з питань інтелектуальної власності, відповідно до якої він розглядає:

1) справи у спорах щодо прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку (знак для товарів і послуг), комерційне найменування та інших прав інтелектуальної власності, в тому числі щодо права попереднього користування;

2) справи у спорах щодо реєстрації, обліку прав інтелектуальної власності, визнання недійсними, продовження дії, дострокового припинення патентів, свідоцтв, інших актів, що посвідчують або на підставі яких виникають такі права, або які порушують такі права чи пов'язані з ними законні інтереси;

3) справи про визнання торговельної марки добре відомою;

4) справи у спорах щодо прав автора та суміжних прав, в тому числі спорах щодо колективного управління майновими правами автора та суміжними правами;

5) справи у спорах щодо укладання, зміни, розірвання і виконання договору щодо

розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, комерційної концесії;

б) справи у спорах, які виникають із відносин, пов'язаних із захистом від недобросовісної конкуренції, щодо: неправомірного використання позначень або товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу; збирання, розголошення та використання комерційної таємниці; оскарження рішень Антимонопольного комітету України із визначених цим пунктом питань [1].

Недоліком новоствореного судового органу є те, що на сьогодні він фактично не діє. А перелік справ, які підсудні цьому органу не є вичерпним, тобто відсутня чітка юрисдикція суду.

Визначення чіткої юрисдикції суду є важливим питанням. Як зазначає Олександр Худенко, до початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності до основних причин, які призводять до помилкового визначення юрисдикції та правил розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності належить: невірне тлумачення судами п. 16 Перехідних положень ГПК України; ігнорування судами п. 16 Перехідних положень ГПК України; безініціативність сторін у доведенні правильності обраної юрисдикції та оскарженні помилкової; неможливість касаційного оскарження ухвал про передачу справи на розгляд іншого суду; недостатність нормативного регулювання юрисдикції та правил розгляду відповідних справ у перехідний період [2].

У юридичній літературі деякі вчені недоліком Вищого суду з питань інтелектуальної власності визначають його територіальне положення. Він розташований у місті Києві, тому виникає питання забезпечення доступу до правосуддя громадян в межах всієї країни. Цей територіально обмежуючий фактор може бути вирішений за допомогою використання Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка забезпечує електронний документообіг та можливість дистанційного судового розгляду в режимі відеоконференції.

Дискусійним питанням є професійність суддів. Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може стати особа, яка відповідає одній із наступних вимог: має стаж роботи на посаді судді не менше 3 років; має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше 5 років; має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше 5 років; має сукупний стаж роботи попередньо зазначених вимог щонайменше 5 років (ч. 1 ст. 33) [3].

Отже, суддею спеціалізованого суду може бути суддя з загальним стажем на посаді судді, що не є логічним, зважаючи на специфічність справ щодо захисту прав

інтелектуальної власності. Суддя Вищого суду з питань інтелектуальної власності повинен мати професійні знання та досвід саме у сфері інтелектуальної власності.

Наступною проблемою, що виникає при розгляді справ щодо захисту прав інтелектуальної власності є можливість залучення спеціаліста для участі у судовому процесі. ГПК України передбачається можливість участі у процесу спеціаліста з технічних питань (технічної допомоги під час дій, пов'язаних із застосуванням технічних засобів). Тобто, законом не передбачена можливість залучення спеціаліста, що має знання з практики застосування законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

Одним із проблемних питань, пов'язаних із розглядом справ у сфері захисту прав інтелектуальної власності є процесуальні строки. Як правило, суд може визначити «розумний строк» для розгляду справи. З одного боку, це дозволяє розрахувати необхідний для вирішення справи час з урахуванням її складності, з іншого боку – це може використовуватися як інструмент затягування розгляду справи. Відповідно до ГПК України розумним є строк, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню господарського судочинства (ч. 2 ст. 114) [1].

Актуальним на даний час є питання інформатизації судів в Україні, у т.ч. й Вищого суду з питань інтелектуальної власності, що позитивно вплине на ефективність його діяльності. Завдання посилення ефективності впровадження новітніх інформаційних технологій в судах України всіх рівнів та спеціалізації, в тому числі в новоутвореному Вищому суду з питань інтелектуальної власності [4, с. 180]. Запровадження інформаційно-технічних забезпечення дозволить вирішити проблеми недостатньо швидкого реагування на звернення громадян та навантаження суддів.

Зазначені вище проблеми окреслюють одну з головних – відсутність уніфікованої законодавчої бази у сфері захисту прав інтелектуальної власності. Через це виникає багато невирішених процесуальних питань, таких як проведення експертиз під час розгляду спорів в сфері інтелектуальної власності, питання невизначеності строків передачі спеціалізованому суду справ, які наразі перебувають на розгляді у судах загальної юрисдикції тощо.

На основі вищевикладеного, можна зробити висновок, що зазначені проблеми, пов'язані із вирішенням справ щодо захисту прав інтелектуальної власності можна вирішити шляхом створення спеціалізованої правової бази у цій сфері, зокрема Закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності». Цей закон врегулює статус суду, його юрисдикцію та підсудність, що дозволить йому повноцінно функціонувати.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ (Редакція станом на 02.04.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 02.04.2020).
2. Худенко О. Проблеми судового розгляду справ щодо прав інтелектуальної власності до початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Рада адвокатів Київської області*: веб-сайт. URL: <https://radako.com.ua/news/problemi-sudovogo-rozglyadu-sprav-shchodo-prav-intelektualnoyi-vlasnosti-do-pochatku-roboti> (дата звернення: 02.04.2020).
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII (Редакція станом на 11.03.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 02.04.2020).
4. Логвиненко М. І. Новітні інформаційні технології в системі організаційного забезпечення діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ.конф. молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності (Київ, 27 вересня 2019 р.). КНУ імені Т. Шевченка, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, 2019. С. 373.

ПЕРЕКЛАД ЯК ПОХІДНИЙ ТВІР АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Дегтяр Р. О.

Магістрантка ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Уткіна М. С.

к. ю. н., викладач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Похідні твори у вітчизняному законодавстві становлять собою об'єкт авторського права. Зокрема, ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» надає наступне визначення поняттю «похідний твір». Це твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування, обробка фольклору, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову (до похідних творів не належать аудіовізуальні твори, одержані шляхом дублювання, озвучення, субтитрування українською чи іншими мовами інших аудіовізуальних творів) [1]. Таким чином, відповідно до даного визначення, похідному твору притаманна певна особливість, яка виділяє його з-поміж інших творів. Так, особливістю похідного твору є саме його створення на підставі переробки або іншого використання творів, однак